

KANSALLISEN KOKOOMUSPUOLUEEN VAALIOHJELMA

(Hyväksytty puoluekokouksessa 1-2.4.1939)

KANSALLISEN KOKOOMUSPUOLUEEN YLEISET PERIAATTEET

Missä valtiollinen ja yhteiskunnallinen toiminta ei perustu niihin luonteenominaisuuksiin ja tehtäviin, jotka ovat kullekin kansalle annetut, siinä jää tämä toiminta juurettomaksi ja tuloksettomaksi. Ainoastaan lämmin rakkaus omaan kansallisuuteen sekä selvä tietoisuus kansakunnan kyvyistä ja tehtävistä tarjoo, toiminnalle kansakunnan hyväksi sen välttämättömät edellytykset. Kansan korkea tehtävä on yhteisvoimin väsymättä työskennellä sen osalle tulleen pyhän perinnön kartuttamiseksi sekä kehittää ja lujittaa niitä muotoja, jotka ovat välttämättömät, jotta tuo perintö voisi kasvaa ja ilmetä yhä runsaampana. Ainoastaan näin menetellen kansakunta on uskollinen itselleen, täyttää sille annetun tehtävän ja tuo oman lisänsä ihmiskunnan yhteiseen omaisuuteen.

Kansallinen Kokoomuspuolue pitää kaiken toimintansa ylimpänä ohjeena suomalaisen kansallishengen ja isänmaallisen yhteistunnon kohottamisen sekä pyrkimyksen valtion ja yhteiskunnan lujittamiseen.

Kallis on se perintö, minkä kansamme nykyinen sukupolvi on edeltäjiltänsä saanut. Sukupolveen toisensa jälkeen on istutettu kristillinen usko ja siveellinen elämäntapa. Menneet sukupolvet ovat siitä etsineet sydäntensä syvimmälle kaipuulle tyydytykselle, ohjausta elämän tärkeimmissä kysymyksissä, johtoa ja voimaa siveelliseen vaellukseen. Nykypolven tärkeä tehtävä on sisällisesti omistaa ja tulevien polvien hyväksi kartuttaa sitä hyvää, mikä täten oli sen osalle tullut. Kristillisen uskon ja siveellisen maailmankatsomuksen turvissa on kansamme perheelämä kehittynyt yhteiskuntarakennuksen lujaksi perustaksi. Ne voimat, jotka nykyään pyrkivät särkemään perhesiteitä, vähentämään vanhempien vastuunalaisuuden tuntoa toisiansa ja lapsiansa kohtaan sekä lasten kunnioitusta ja kuuliaisuutta vanhempiaan kohtaan, tuottavat kansakunnalle suurta vaaraa. Näitä vastaan on sentähden kaikella voimalla noustava.

Työskentelyssä karun maamme raivaamiseksi hedelmää kantavaksi ja sen kansan saattamiseksi osalliseksi korkeamman hengenviljelyksen antimista on maassamme kehittynyt elinvoimainen talonpoikaisviljelys, joka on kansallisten edistyspyrkimysten luotettava pohja. Ahkeruudella ja vaatimattomalla elämäntavalla on maan väestö köyhissä oloissamme tehnyt mahdolliseksi pääomain saannin kansan yleisiä tarpeita varten.

Kansallinen Kokoomuspuolue tahtoo säilyttää sen, mitä kansamme on aikaisemmillä sukupolvilta arvokasta perinyt, niin kuin kansan uskonnon, tervehenkisen perhe-elämän, elinvoimaisen talonpoikaisviljelyksen ja säästäväisyyden.

Vanhastaan kansamme on olkeusjärjestyksessään nähnyt turvan köyhälle yhtä hyvin kuin rikkaallekin. Lainkuuliaisuus on liittänyt yhteiskunnan lujasti yhteen. Mutta viime vuosikymmenien säännöttömät olot ovat suuresti horjuttaneet oikeusjärjestyksen

kunnioitusta. Lain arvovalta on vähentynyt huolestuttavalla tavalla. Jopa on maassamme viime vuosina esiintynyt voimakasta yhteiskunnanvastaista kiihoitusta, joka hävittämällä lain kunnioituksen valmistelee uutta kumousyritystä. Huolimatta siitä, että Korkein oikeus on julistanut kommunistisenpuolueen toiminnan rikolliseksi, esiintyy se edelleen julkisesti valtiollisella puolueena. Kaikkeen tähän sisältyy vaara, joka uhkaa saattaa kansamme perikatoon. Sen vastustamiseksi ovat kaikki kansamme hyvät voimat koottavat.

Oikeusjärjestystä oli voimakkaasti suojeltava Valtion- ja yhteiskunnanvastaista yllytystä on vastustettava sekä vakaumuksen että lain keinoin.

On työskenneltävä vakavan siveellisen hengen, lain kunnioituksen ja kansalaissovun vahvistamiseksi.

Itsenäisyyden säilyttäminen ja turvaaminen asettaa kansallemme taloudellisesti suuria vaatimuksia. Tvö kansan kaikinpuoliseksi kohottamiseksi vaatii niinkään lujaa taloudellista pohjaa. Kaikkia yrityksiä, jotka tarkoittavat kansantaloudellista vaurastuttamista, tehtiinpä niitä maatalouden, teollisuuden, kaupan ja liike-elämän tai muun elinkeinotoiminnan alalla, on sentähden voimakkaasti tuettava. Niinkään on edelleen työskenneltävä vähävaraisten kansankerrosten taloudellisen aseman parantamiseksi. Ne uhraukset, jotka sitä varten tehdään, tuottavat kansalle kokonaisuudessaan runsaan sadon.

Maan varallisuutta ja taloudellista itsenäisyyttä on kaikin keinoin edistettävä. Yritteliäisyyttä on kannustettava, kaikkea hyödyllistä työtä, niin henkistä kuin ruumiillista, on luettava.

Tarmokkaasti on tehtävä sellaista uudistustyötä, joka kohottaa vähäväkisiä kansankerroksia.

Näiden periaatteiden mukaisessa maan asiain johdossa ja työskentelyssä niiden toteuttamiseksi Kansallinen Kokoomuspuolue näkee kansamme tulevaisuuden lujat takeet.

Maanpuolustus

Valtakunnan puolustuskyvyn vahvistamista on pidettävä erittäin tärkeänä kansallisena tehtävänäimme.

On välttämätöntä, että ryhdytään kiireellisesti vahvistamaan meripuolustustamme ja varsinkin laivastoa, ja tätä varten laaditaan ohjelma, joka vahvistetaan lailla.

Puolustusvoimille on rakennettava uusia kasarmeja ja muutenkin ryhdyttävä tarmokkaisiin toimenpiteisiin majoitus- ja terveydellisten olojen parantamiseksi puolustusvoimissa.

Puolustusvoimien kantahenkilökunnan taloudellista asemaa on kiireellisesti parannettava.

Sotilaallista koulutusta puolustusvoimissamme on tehostettava. Tätä varten on a) perustettava riittävässä määrässä uusia päällystön virkoja ja b) myönnettävä tarpeellisia varoja koulutusmahdollisuuksien luomiseksi, koulutustarvikkeiden ja -välineiden hankkimiseksi sekä sotilaallisten harjoitusten toimeenpanemiseksi.

Vapaaehtoista maanpuolustustyötä on valtion taholta kannatettava. varsinkin on avustettava suojeluskuntien toimintaa ja perustettava tarpeellinen määrä uusia virkoja. Suojeluskuntien itsehallinto on säilytettävä. Lotta-Svärd yhdistystä ja sen työtä tuettava.

Nuorison maanpuolustusopetusta on tehostettava ja sitä on valtiovallan taholta ohjattava ja aineellisesti tuettava.

Valtiovallan on ryhdyttävä kiireellisiin toimenpiteisiin varsinkin tärkeissä kaupungeissa ja asutuskeskuksissa asuvan siviiliväestön suojaamiseksi ilma- ja kaasuhyökkäyksiltä.

Ulkopolitiikka

Suomen ulkopolitiikan silmämääränä tulee olla valtakunnan itsenäisyyden turvaaminen. Tämän periaatteen mukaisesti on Suomen, yhteisymmärryksessä ja yhteistoiminnassa toisten pohjoismaisten valtioiden kanssa, johdonmukaisesti pyrittävä edistämään sitä, mikä on omansa lujittamaan Suomen ja Pohjoismaitten rauhaa ja turvallisuutta.

Suomen ulkopolitiikkaa on johdettava niin, että maamme kaikissa olosuhteissa voi esiintyä täysin puolueettomana. Maamme suhde kansainliittoon on järjestettävä sitä silmällä pitäen. Kaikkia valtiollisia kysymyksiä käsiteltäessä on vältettävä sellaista, mikä voi haitallisesti vaikuttaa ulkomaisiin suhteihimme.

Kaupppolitiikka

Ei laadittu mitään pontta.

Kieli- ja kansallisuusasia

Kansallisen kokoomuspuolueen kieli- ja kansallisuusohjelman päämääränä on pidettävä sitä, että maastamme luodaan suomalainen kansallisvaltio, jossa suomen kieli on oleva maan yleinen virallinen kieli ja jossa ruotsinkielisen asutusalueen väestölle taataan nykyaikaisen oikeuskäsityksen ja kohtuuden mukaiset kielelliset oikeudet. Tämän päämäärän saavuttamiseksi

on valtiovallan voimakkaasti edistettävä suomalaista sivistystoimintaa, etenkin luovaa työtä, pannen kannatuksensa tinkimättömäksi ehdoksi, että tämä toiminta tapahtuu kansallisen yhteenkuuluvaisuuden pohjalla,

on tehokkaasti työskenneltävä kansallisen yhteenkuuluvaisuudentunnon lujittamiseksi kansamme kaikkia kerroksia yhteenliittäväksi voimaksi,

valtionyliopisto ja teknillinen korkeakoulu on muutettava täysin suomalaisiksi,

valtion on ylläpidettävä tai avustettava ruotsinkielisiä oppikouluja ainoastaan erikielisten väestöryhmien lukumäärän mukaisessa suhteessa,

suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistystarpeiden tyydyttämisessä on noudatettava väestölukumäärän mukaista suhdetta.

Kielilainsäädäntöä on kehitettävä siihen suuntaan, että

paikallisilta viranomaisilta yksikielisillä suomenkielisillä virka-alueilla vaaditaan ruotsinkielen ymmärtämistä ainoastaan, mikäli viranhoito tai käytännöllinen tarve sitä vaatii,

tuomarinviran haltijalta yksikielisellä suomenkielisellä virka-alueella ei vaadita ruotsinkielen suullista taitoa.

Muutenkin on lainsäädäntöä kehittämällä kaikin tavoin pyrittävä vähentämään kaksikielisyyden aiheuttamaa räsitusta.

Kristillinen kirkko

Kun kristillinen kirkko vaikuttaa kansaamme eheyttävästi, yhteiskunnallista vastuuntuntoa herättävästi ja rikollisuutta vastustavasti, on kirkon yhteistoiminta valtion kanssa säilytettävä ja sille turvattava tarpeellinen toimintavapaus sekä kestävä taloudellinen pohja. Kirkollista itsehallintoa on tarpeen mukaan kehitettävä ja keskitettävä. Uskonnonopetusta ei kansakouluissa eikä oppikouluissa ole vähennettävä.

Oppikoululaitoksen kehittäminen

Oppikoululaitosta kehitettäessä on pidettävä huolta siitä, että täysiluokkainen oppikoulu kykenee täyttämään tehtävänsä korkeimman opetuksen pohjana. Myöskin on huolehdittava siitä, ettei keskikoulu menetä mahdollisuuttaan tarjota oppilailleen opintojen jatkamiseksi tarpeellista tietomäärää.

Oppikouluopetuksessa on pyrittävä entistä suurempaan keskitykseen, samalla kuin opettajille on valmistettava tilaisuus häiriintymättä omistautua tärkeään tehtäväänsä.

Kansanopetus ja vapaa kansansivistystyö sekä ammattiopetus

Yleistä kansanopetusta on kehitettävä silmällä pitäen sitä, että kansakoulu kansamme laajojen piirien ainoana koulumuotona säilyttää itsenäisyytensä.

Puolueetonta, yhteiskunnan perusteita lujittavaa ja kansalaismieltä sekä siveellistä luonnetta kehittävää vapaata kansansivistystyötä on tehokkaasti tuettava.

Nuorison ammattikasvatusta on kehitettävä ammattikoulujen lukumäärän lisäämisen, ammatinvalinnan neuvonnan ja apurahojen avulla.

Demokratia, parlamentarismi ja hallituskysymys

On toimittava niin, että demokraattisen ja parlamentaarisen valtiojärjestyksen säännöllistä toimintaa ehkäisevät vaikeudet ja epäkohdat saadaan poistetuiksi.

On pidettävä huolta siitä, että maan hallitus on yhteiskuntaa säilyttävien voimien käsissä.

Tasavallan presidentin vallan lisääminen

Tasavallan presidentin valtaa lainsäädännössä on vahvistettava.

Sosialististen kumousliikkeiden vastustaminen

On osoitettava sosialidemokraattisen puolueen kasvavan vaikutusvallan vaarat kansan kaikille kerroksille ja sosialististen pyrkimysten tukemisen taloudelliset ja valtiolliset seuraukset. Valtion ja kuntien varoilla ei saa avustaa sellaisia järjestöjä, jotka välittömästi tai välillisesti tukevat sosialidemokraattisen puolueen toimintaa.

Kiireellisesti on otettava esille valtio- ja maapetosrikoksia koskevan lainsäädännön uusiminen.

Suhtautuminen ikl:een

Isiltä perityille pohjoismaisille katsomuksille sekä valtiolliselle ja yhteiskunnalliselle vapaudelle vieraat ikl:n pyrkimykset on torjuttava. Ne ovat omiaan eheyttämisen sijasta hajoittamaan yhteiskuntaa säilyttävää kansanosaa.

Taistelu rikollisuutta vastaan

Valtiovallan on päättävästi toimittava rikollisuuden ehkäisemiseksi. Rikoslainsäädäntöä on edelleen kehitettävä. Rangaistusten täytäntöönpanoa on myös jatkuvasti tehostettava.

Maatalouskysymykset

Kun ne maatalouden tukemistoimenpiteet, joihin meillä valtiovallan taholta on ryhdytty, ovat osoittautuneet niin maataloutemme kuin kansantaloutemme kannalta tarkoitustaan vastaaviksi, on välttämätöntä, että niin kauan kuin maataloutemme on tuotteiden epäedullisen hinnanmuodostuksen tähden vaikeassa asemassa, valtiovalta riittävässä määrin huolehtii maataloustuotannon suojaamisesta.

Kun maataloustuotantomme suhteellinen yksipuolisuus lähentää ylituotannon vaaraa, on valtiovallan pyrittävä toimenpiteillään auttamaan maataloustuotannon monipuolistumista sekä luomaan edellytyksiä tuotantomme sijoittamiselle entistä suuremmassa määrässä kotimaisille markkinoille samalla kuin uusia markkinoita ulkomaillakin olisi pyrittävä hankkimaan. Kun meillä vielä on useita milj. hehtaareja sellaisia metsänkasvulle sopivia maita, jotka tällä kerralla ovat miltei tuottamattomassa kunnossa, olisi valtion tukemaa metsänparannustoimintaa tehostettava ja joudutettava niin, että kyseelliset alueet niin pian kuin mahdollista saataisiin metsän tuottoa silmälläpitäen kelpolliseen kuntoon.

Kun tuotantokustannusten aleneminen on sekä maatalouden että kansantalouden edun mukaista, on ensiarvoisen tärkeää, että tieteellistä tutkimustyötä ja maatalouden edistämistyötä kehitetään jatkuvasti tätä tarkoitusta palvelemaan ja että valtiovallan taholta tätä työtä myös voimakkaasti tuetaan.

Kun tuotantokustannusten alentaminen ja alhaalla pysyttäminen riippuu hyvin suurelta osalta siitäkin, millä tavalla maatalouden luotto-olot on järjestetty, ja kun maatalouden mahdollisuudet selvittää vastaisista pula-ajoista suuresti riippuvat samasta seikasta, on valtiovallan velvollisuus ryhtyä kiireellisesti järjestämään maatalouden luotto-oloja nykyajan vaatimuksia vastaavalle kannalle.

Asutustoiminta

Valtiovallan olisi suunnattava toimenpiteensä asutustoiminnan alalta niin,

että ainakin semmoisille pienviljelmille, jotka eivät voi saada lisämaata uuden asetuslain nojalla ja selvästi ovat sen tarpeessa, hankittaisiin lisämaata ostamalla ja palstoittamalla tilusmuodoltaan epäonnistuneita pienempiäkin tiloja.

On pyrittävä sopivilla toimenpiteillä rajoittamaan pienten viljelystilojen pirstomista.

Rajaseutupolitiikka

Tehokasta ja valtakunnallisesti määrätietoista toimintaa rajaseutujen taloudelliseksi, sivistykselliseksi ja yhteiskunnalliseksi kohottamiseksi on edelleen kehitettävä.

Rajaseututoimintaa varten on osoitettava tarpeelliset varat ja huolehdittava niiden tarkoituksenmukaisesta käytöstä. Lainsäädännössä on otettava huomioon eri rajaseutujen erikoisolot ja tarpeet.

Rajaseututoiminta on yhtenäistettävä ja järjestettävä siten, että siinä tulevat vartenotetuiksi eri hallintohaarojen välinen yhteistoiminta sekä yleinen ja paikallinen asiantuntemus.

Tuotannollinen ja kaupallinen politiikka

Siihen merkitykseen katsoen, mikä teollisuudella, kaupalla, käsityöllä ja liikenteellä on kansamme elinkeinotoiminnalle ja uusien työmahdollisuuksien hankkimisessa lisääntyvälle väestöllemme, sekä myös valtakunnan puolustustoiminnan kannalta Kansallinen kokoomuspuolue tunnustaa tärkeäksi kansalliseksi tehtäväksi myönteisten edellytysten luomisen näille tuotanto- ja työaloille.

Sitä varten on Kansallisen kokoomuspuolueen käsityksen mukaan:

toimittava valtakunnan luonnonrikkauksien, niin metsiemme puu-aineksen kuin maaperästämme löytyvien hyödyllisten kivennäisten ja metallien hyödyntämiseksi, sekä näihin ja esiintyviin muihin raaka-aineisiin perustuvan kotimaisen jalostustoiminnan alulle saamiseksi ja kehittämiseksi kotimaisen työvoiman, ammattitaidon ja tekniikan avulla;

huolehdittava siitä, että teollista ja kaupallista asiantuntemusta riittävässä määrässä on olemassa niiden hallinnonhaarojen johdossa, jotka joutuvat käsittelemään teollisuuden ja kaupan alaan kuuluvia kysymyksiä, nimenomaan pitämällä silmällä, että näiden toiminta-alojen merkitys valtakunnan taloudessa on nopeasti kasvanut;

ohjattava vastaista taloudellista lainsäädäntöä sekä verolainsäädäntöä yrittäjävoimiamme herättävään ja rohkaisevaan suuntaan, ottaen huomioon näiden elinkeinojen merkityksen kansalliselle toimeentulollemme ja henkiselleviljelyksellemme;

toimittava edellytysten luomiseksi ulkomaankaupallemme tärkeän laivanrakennusteollisuuden ja laivanvarustustoiminnan kehittämiseen, niin että maamme ulkoa tarvitsemien tuotteiden tuonti ja sen vientitavarain kuljetus mahdollisimman suuressa määrässä tapahtuu suomalaisilla aluksilla;

kiinnitettävä nykyistä suurempaa huomiota taloudellisen valistuksen levittämiseen kansamme toimeentulon edellytysten selvittämiseksi laajoille kansalaispiireille, nuorison ammatteihin opastuksen ja ammattikoulutuksen tehostamiseksi sekä korkeamman taloudellisteknillisen opetuksen ja tutkimustoiminnan tukemiseksi valtakunnassa sen tuotannollisten ja teollisten mahdollisuuksien yhä paremmaksi hyödyntämiseksi;

yleisen valistustoiminnan avulla pyrittävä levittämään oikeita käsityksiä maan eri tuotantohaarojen merkityksestä toinen toiselleen ja niiden myönteisen yhteistyön merkityksestä koko valtakunnan menestykselle.

Verotus ja valtiontalous

Kun verorasitus Suomessa on raskaampi kulu useissa muissa varakkaammisakin maissa, on pyrittävä sekä välillisen että välittömän verotuksen lieventämiseen.

Sitä varten on valtion samoin kuin muiden julkisten yhdyskuntien taloudenpidossa mahdollisimman suurta säästäväisyyttä noudatettava samalla kuin on huolta pidettävä edellytysten luomisesta maan tuotannolliselle elämälle, mikäli ne riippuvat julkisen vallan toimenpiteistä.

Suojelustulleja määrättäessä on pidettävä silmällä talouselämälle välttämättömän kotimaisen tuotannon etua sekä työnsaanti- ja ansiomahdollisuuksien varaamista maan väestölle.

Maataloudelle on säilytettävä sellainen kohtuullinen ja taloudellisia edellytyksiä vastaava tulli- ja muu tuotantosuoja, että se suuremmitta vaurioitta voi jatkaa toimintaansa. Samalla on kuitenkin pidettävä silmällä, ettei ylituotannon kautta jouduta kestävättömään tilaan.

Kotimarkkinateollisuuden tullisuoja on järjestettävä niin, ettei tämän teollisuuden toiminnan edellytyksiä horjuteta ja aikaansaada yhteiskuntaan vaikuttavia järkytyksiä.

Välittömiä veroja koskevassa lainsäädännössä olevat erinäiset veroteknilliset epäkohdat on saatava korjatuiksi.

Osakeyhtiöverotuksessa olevat kohtuuttomuudet on saatava poistetuiksi.

Suurten perheitten verotaakkaa on helpotettava.

Raittiusasia

Alkoholijuomain käyttöä on pyrittävä supistamaan mahdollisimman vähiin. Aatteellista raittiustyötä on riittäväillä määrärahoilla tuettava ja saatava se entistä tehokkaammaksi varsinkin nuorison keskuudessa.

Lainsäädäntöä edelleen kehitettäessä on pidettävä päämääränä sitä, että laiton väkijuomaliike saadaan hävitetyksi ja että väkijuomain käytön turmiollisia vaikutuksia ehkäistään.

Sosiaaliset tehtävät

Kansakunnan yhteisyystunteen lujittamiseksi ja vähäväkisten kansanluokkien kohottamiseksi on poistettava sellaiset epäkohdat, jotka antavat taloudellisesti heikossa tilassa eläville kansanaineksille aihetta oikeutettuun tyytymättömyyteen, vaarantamalla niiden toimeentuloa tai terveyttä.

Kansan kaikkien ja varsinkin sen vähäväkisten kerrosten hyvinvointia voidaan pysyvästi edistää vain turvaamalla taloudellisen vaurastumisen edellytykset.

Sosiaaliset uudistustoimenpiteet eivät saa muodostua sellaisiksi, että ne heikentävät yksilöiden omavastuisuutta ja velvollisuudentuntoa, joita päinvastoin on pyrittävä lisäämään.

Valtion ja kuntain sosiaalipoliittisessa toiminnassa on otettava huomioon maan rajoitetut mahdollisuudet sekä tarpeen vaatiessa uudistettava ne lait ja ne toimintamuodot, jotka aiheuttavat kohtuuttomia kustannuksia.

Sairausvakuutuksen alalla on kehitettävä vapaaehtoista sairaskassaliikettä uudistamalla sitä koskeva lainsäädäntö ja harkiten samalla valtion apurahan antamisen mahdollisuutta näille kassoille. Samalla on otettava valmistettavaksi kysymys työsopimuslain mukaisen, lyhyeltä sairausajalta suoritettavan palkanmaksun ulottamiseksi nykyistä laajempiin työntekijäpiireihin. Puutteellisten asunto-olojen parantamiseksi on ryhdyttävä tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin, erityisesti kiinnittämällä huomiota lapsirikkaiden vähävaraisten perheiden asuntoihin. Valtion taloudellista tukea tähän tarkoitukseen annettaessa on samalla pyrittävä edistämään asianomaisten omatoimisuutta sekä lisäksi harjoitettava neuvontatoimintaa asuntojen terveellisyyden ja viihtyisyyden lisäämiseksi.

Niiden huolestuttavien ilmiöiden johdosta, jotka viittaavat väestönkasvun hidastumiseen ja vastaisuudessa ehkä tapahtuvaan alenemiseen, on väestökysymystä perusteellisesti harkittava. Mahdollisten taloudellisten tukemistoimenpiteiden ohessa on erityisesti pyrittävä asianmukaisella valistustoiminnalla lisäämään kansalaisten siveellistä ja yhteiskunnallista vastuuntunnetta ja siten edistämään perheenmuodostusta ja tervehenkistä perhe-elämää.

Työväestön ja muun vähäväkisen väestön keskuudessa syntyvää vapaaehtoista yhteistoimintaa erilaisissa, rakentavaa sosiaalista työtä tarkoittavissa yhteenliittymissä on tuettava. Teollisuuden työväestöön kohdistama huoltotoiminta edistää sosiaalisen rauhan ja tyytyväisyyden vahvistumista, ja työnantajain on syytä sitä mahdollisuuksiensa mukaan harjoittaa.

Poliittisten ammattiyhdistysten ei ole sallittava harjoittaa painostusta niitä työläisiä vastaan, jotka eivät halua näiden yhdistysten määräysvaltaan alistua.

Yhteiskuntaa vastaan tähdätyt ja ammattiyhdistysten valtapyyteistä johtuvat lakot on torjuttava. Työttömyyden torjumista tarkoittavia töitä järjestettäessä on varoja, mikäli mahdollista, kiinnitettävä tuottaviin tarkoituksiin ja sellaisiin yleisiin töihin, jotka edelleen antavat työtä ja työtilaisuuksia kotimaiselle tuotannolle. Nuorison työttömyyden vastustamiseksi on huomiota kiinnitettävä nuorison ammattikasvatukseen tarmokkaaseen edistämiseen. Samoin on etsittävä soveliaita keinoja säännöllisen n.s.kausityöttömyyden rajoittamiseksi. Työttömyyden uhkaaman pienviljelijäväestön toimeentulomahdollisuuksia oman maatalouden varassa on pyrittävä parantamaan. Henkisen työn tekijäin työttömyyskysymykseen on kiinnitettävä huomiota.

Työnvälitystoimintaa, erityisesti nuorison ja maataloustyöväkeen kohdistuvaa on tehostettava. Maamme osallistuessa kansainväliseen lainsäädäntöön on otettava huomioon maamme erikoiset olot. Tähän lainsäädäntöön kuuluvia aloitteita meillä sovellettaessa on varottava heikentämästä maamme teollisuuden kilpailukykyä ja rasittamasta kohtuuttomasti kansantalouttamme. Kotitalous- ja kodinhoitoneuvontaa on tehostettava.

Keskiluokan olojen turvaamiseen on kiinnitettävä erikoista huomiota.

Kansanterveys

Kansan terveyttä on voimakkaasti edistettävä.

Valtion viran- ja toimenhaltijat

Valtion virkakoneistoa on ainoastaan todella välttämättömissä tapauksissa laajennettava. Valtion on viran- ja toimenhaltijoilleen maksettava sellaiset palkat, että kuhunkin tehtävään saadaan riittävän pätevää työvoimaa ja että palkkaus on oikeassa suhteessa työn laatuun ja virkaan kuuluvaan vastuuseen.

Valtion viran- ja toimenhaltijain palkkaetuja on kiireellisesti parannettava.

Kunnalliset kysymykset

Kunnallinen itsehallinto on edelleen säilytettävä mahdollisimman laajana.

Valtion ja kuntain talouden keskinäisen suhteen vastainen järjestäminen on perusteellisesti selvitettävä, ja selvityksen pohjalla on vakaannutettava ne yleiset periaatteet, joita julkisten tehtävien ja menojen suorittamista koskevassa lainsäädännössä on noudatettava.

Säädettäessä lakeja, jotka sitovat kuntien varoja tai asettavat kunnille varsinaisten kunnallisten toimien ulkopuolella olevia valtion tehtäviä, on meneteltävä hyvin varovaisesti.

Kunnille erityisissä laeissa säädettyjen, varoja kysyvien velvollisuuksien täyttämässä ei ole asetettava suurempia vaatimuksia, kuin on välttämätöntä ja kuntien talous voi

kohtuudella kestää; missä kuntien kantokyky ilmeisestikään ei niiden täyttämistä kestäisi, on helpotuksia suotava.

Mahdollisuudet kuntien keskeisen toiminnan laajentamiseksi on selvitettävä, ja myönteisessä tapauksessa on valtion asianmukaisesti sitä tuettava.

Tarkoituksenmukaisen hallinnon ja taloudenhoidon järjestelyn kautta on kuntien pyrittävä säästäväisyyteen ja vakiinnuttamaan taloudellista asemaansa. Kuntien on kiinnitettävä erikoinen huomio kunnallisverotuksen alentamiseen.